

Sygn. akt II CSKP 946/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku M. S.
z udziałem M. S.1
o zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 8 listopada 2022 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Koninie
z dnia 17 lipca 2020 r., sygn. akt I 1Ca 183/20,

**uchyla zaskarżone postanowienie, znosi postępowanie przed
Sądem Okręgowym w Koninie w zakresie przeprowadzonej w
dniu 17 lipca 2020 r. rozprawy apelacyjnej i przekazuje sprawę
Sądowi Okręgowemu w Koninie do ponownego rozpoznania oraz
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Koninie oddalił apelację wnioskodawcy M.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Słupcy, oddalającego jego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości lokalowej, objętej księgą wieczystą nr [...].

Sądy obu instancji przyjęły, że posiadanie przez wnioskodawcę przedmiotowej nieruchomości nie miało charakteru samoistnego. Właścicielem tej nieruchomości był ojciec wnioskodawcy i uczestnika M. S. – E. S., który zmarł w 2018 r. Nabył ją na podstawie umowy sprzedaży z dnia 15 marca 2004 r. Wnioskodawca zamieszkiwał w tym lokalu razem z ojcem i jest w nim zameldowany od 16 czerwca 1961 r. Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, iż dołączona do apelacji umowa użyczenia z dnia 26 października 2006 r., zawarta pomiędzy pozwanym a jego ojcem, potwierdza, że wnioskodawca nie był samoistnym posiadaczem.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zaskarżając postanowienie Sądu drugiej instancji w całości, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzucił nieważność postępowania z powodu naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 214 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, przez pozbawienie go możliwości obrony swych praw, wskutek niedopuszczenia go do udziału w rozprawie apelacyjnej bezpośrednio poprzedzającej wydanie postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z notatki służbowej z 17 lipca 2020 r. wynika, że wnioskodawca omyłkowo nie został wpuszczony do budynku Sądu Okręgowego w Koninie przez osoby wykonujące obowiązki ochrony (k. 132), a w konsekwencji nie brał udziału w rozprawie, po przeprowadzeniu której zapadło zaskarżone postanowienie.

W ugruntowanym już orzecznictwie przyjmuje się, że pozbawienie możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi, gdy z powodu uchybienia przez sąd przepisom prawa procesowego strona wbrew swej woli została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r. II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66, z dnia 10 lipca 1974 r., II CR 331/74, OSNCP 1975, nr 5, poz. 84, z dnia 9 listopada 2001 r., I CKN 438/00, z dnia 17 października 2003 r., IV CK 76/02, z dnia 16 lipca 2009 r., II PK 13/09, z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 84/10, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2020 r., I PK 249/18 i przywołane w uzasadnieniu orzecznictwo).

W stanie faktycznym sprawy niemożność udziału wnioskodawcy w rozprawie apelacyjnej została spowodowana przez pracowników ochrony budynku Sądu Okręgowego w Koninie, którzy bez uzasadnionej przyczyny nie wpuścili go do budynku, w którym miała się odbyć rozprawa. Wadliwości działania komórek organizacyjnych i służb pomocniczych sądu, które w swych skutkach doprowadziły do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, powinny być traktowane, tak jak wadliwości czynności procesowych sądu. Do obowiązków sądu, jako organu władzy publicznej, należy również właściwe zorganizowanie warunków technicznych i lokalowych związanych z przeprowadzaniem rozpraw w sprawach sądowych z udziałem stron, tak aby nie doznały one uszczerbku w swoich prawach procesowych.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.